T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/460
KARAR NO : 2019/765
KARAR TR: 25.11.2019

ÖZET: Davacı Belediye Başkanlığı tarafından 4.000 m² üzeri parkların güvenlik, bakım ve onarımının, davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığı sorumluluğuna geçen yerlerin aydınlatma giderlerinin, vinç hizmetlerinin, itfaiye araçları bakım, onarım ve sarf giderlerinin taraflarına faizleriyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekti hk.

KARAR

Davacı : Söke Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.Ç.
Davalı : Aydın Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.B.T.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; 30/03/2014 tarihinden geçerli olmak üzere 6360 sayılı Yasa uyarınca Aydın İlinde, Aydın Büyükşehir Belediyesinin kurulduğu, bu tarihten itibaren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu uyarınca İlçe Belediyelerince yerine getirilmesi gereken bazı görev ve işlerin Büyükşehir Belediyesi'nce yerine getirilmesi gerektiği, bu kapsamda Aydın İli, Söke İlçesine ilişkin Büyükşehir Belediyesi'nce yerine getirilmesi gereken 4.000 m2 ve üzerinde bulunan park ve bahçe temizliği, güvenlik hizmeti, itfaiye hizmeti, vinç çalıştırılması hizmeti ile elektrik aydınlatma giderlerinin Aydın Büyükşehir Belediyesince yerine getirilmediğinden bahisle kamu hizmetinin aksamaması amacıyla bu hizmetlerin Söke Belediyesi tarafından yerine getirildiği ileri sürülerek, Aydın Büyükşehir Belediyesi adına yapılan bu hizmetlerin bedeli olan toplam 803.679,05-TL'nin her bir ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 1.10.2018 gün ve E:2017/2 (Hakem), K:2018/2 sayı ile, uyuşmazlık, temizlik, park ve bahçe bakımı, aydınlatma ve itfaiye hizmetlerinin ilçe veya Büyükşehir Belediyesinden hangisinin görev tanımı içerisinde kaldığı, devredilebilir nitelikte olup olmadığı, hangi belediyenin bütçesinden karşılanması gerektiği, asli, zorunlu ve kamusal nitelikte olup olmadığı hususlarından kaynaklandığı; uyuşmazlığın bu niteliğine göre çözümü, idari yargının görev alanı içerisinde kaldığı; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2.maddesi gereğince açılacak tam yargı davasının konusunu teşkil ettiği gerekçesiyle, dava konusu uyuşmazlık idari yargının görev alanına girdiğinden HMK nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi: 29.3.2019 gün ve E:2019/406, K:2019/557 sayı ile, tüm dosya içeriğine göre; ilk derece mahkemesince taraflarca gösterilen delillerin toplanmasında, değerlendirilmesinde esas ve usul bakımından hukuka aykırılık bulunmadığından davacı vekilinin tüm istinaf nedenleri yerinde görülmediğinden, 3533 Sayılı Kanun'un 694 Sayılı KHK 17 maddesi ile değişen 6/2-a bendi uyarınca istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 2. İDARE MAHKEMESİ 3.6.2019 gün ve E:2019/328 sayı ile, uyuşmazlığın niteliği, bir idari işlem ya da eylemin idari nitelikteki işlem veya eylemden kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan ve idarenin Kamu Hukuku kurallarına göre gerçekleşen sorumluluğunu gündeme getirerek doğan zararın tazminine ya da hakkın geri verilmesine mahkum edilmesi isteklerini konu edinen idari bir dava olarak nitelendirilemeyeceği, özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gereken vekaletsiz iş görme fiilinden kaynaklanan bir alacak davası niteliğinde olduğu anlaşıldığından, iş bu davanın özel hukuk hükümleri çerçevesinde adli yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle, Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19.maddesi uyarınca adli yargı dava dosyasının istenilmesine, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONİ Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.11.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yarg dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundak raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı Belediye Başkanlığı tarafından 4.000 m² üzeri parkların güvenlik, bakım ve onarımının, davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığı sorumluluğuna geçen yerlerin aydınlatma giderlerinin, vinç hizmetlerinin, itfaiye araçları bakım, onarım ve sarf giderlerinin taraflarına faizleriyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

6360 Sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun "Büyükşehir Belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi " başlıklı 1. Maddesinde;

"(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür..."

"İlçe kurulması ve sınırlarının belirlenmesi" başlıklı 2. Maddesinde;

"(1) Aydın ilinde, Aydın Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Aydın Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Efeler adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur..." hükümlerine yer verilmiş;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, aynı Kanunun EK 2. Maddesinin 1. Fıkrasında;

"Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir..."hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18. Maddesinde Meclisin görev ve yetkileri ile 34. Maddesinde de Encümenin görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, yukarıdasözüedilen 6360 sayılı Yasanın 1. Maddesi hükmü uyarınca 30 Mart 2014 yerel seçimleri ile beraber Aydın İlinin Büyükşehir olduğu; Aydın Belideyesinin de Aydın Büyükşehir Belediyesine dönüştüğü; davacı Söke Belediyesi ilçe belediyesi iken, Büyükşehir ilçe Belediyesine dönüştüğü; 16.4.2014 tarih ve 28 sayılı Büyükşehir Belediye Meclis Kararı ile "Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 4.000 m² ve üzeri park, bahçe, meydan ve benzeri alanlar ile imar planında genişliği 12 m ve üzeriolan caddelerde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. Maddesindeki görev ve sorumlulukların Büyükşehir Belediyesince yürütülmesine karar verildiği; ancak davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yerine getirilmediği ileri sürülen hizmetlerin davacı Belediye Başkanlığı tarafından yerine getirildiği nedeniyle yapıldığı ileri sürelen 803.679,05-TL tutarındaki hizmet bedelinin, her bir harcamanın yapıldığı tarihten itibaren işleyecek yasal faizleri ile birlikte tazmini istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler uyarınca, uyuşmazlıkta temizlik, park ve bahçe bakımı, aydınlatma ve itfaiye hizmetlerinin İlçe veya Büyükşehir Belediyesinden hangisinin görev tanımı içerisinde kaldığı; devredilebilir nitelikte olup olmadığı; hangi belediyenin bütçesinden karşılanması gerektiği; asli, zorunlu ve kamusal nitelikte olup olmadığı hususlarının incelenmesi gerektiği görülmektedir.

Dolayısıyla, davaya konu tazminat talebinin dayanağının, davalı idare tarafından yerine getirilmesi gereken kamu hizmetlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle oluştuğu önesürülen zarardan kaynaklandığı gözetildiğinde, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görev alanına girdiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, idari yargı yerinin görevli olduğu, Aydın 2. İdare Mahkemesinin 13.6.2019 gün ve E:2019/328 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Aydın 2. İdare Mahkemesinin 13.6.2019 gün v E:2019/328 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 25.11.2019 gününde Üye Birol SONER'in KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE K OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, 5393 sayılı Kanun uyarınca İlçe Belediyelerince yerine getirilmesi gereken bazı görev ve işlerin artık Büyükşehir Belediyelerince yerine getirilmesinin gerektiğini, bu kapsamda 4000 m2 ve üzerinde bulunan parkların güvenliği, bakım ve onarımının kamu hizmetlerinin aksamaması bakımından kendi belediyeleri tarafından yerine getirildiğini, bu nedenle 803.679,05 - TL' nin yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Uyuşmazlık; Büyükşehir Belediyesinin yapması gereken hizmetlerin davacı tarafından yerine getirildiği iddiasından doğan alacağın tahsilinin hangi yargı mercinin görevi alanında kaldığı noktasındadır.

6360 sayılı Ondört îlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. maddesine göre; "(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

……..

Aynı Kanunun 2. maddesine göre; "(1) Aydın ilinde, Aydın Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, Aydın Merkez ilçe sınırları içerisindeki köyler ile belediyelerden oluşan Efeler adıyla ilçe ve aynı adla belediye kurulmuştur".

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesine göre; "Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

……..

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu

Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

……..

g) (Değişik: 12.11.2012 - 6360/7 md.) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollan yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

……..

Aynı Kanunun Ek 2. maddesine göre; "(Ek madde: 06.03.2007 - 5594 S.K./l. mad)

Birleşme, katılma veya geçici 2 nci madde gereğince büyükşehir belediyesi sınırlarına giren belediyelerin yürütmekte olduğu su, kanalizasyon, katı atık, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere bina, tesis, araç, gereç, taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları büyükşehir belediyesine veya ilgili bağlı kuruluşuna devredilir.

……..

5393 Sayılı Belediye Kanununun 18. maddesine göre; "Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. (Ek cümle: 01.07.2006 - 5538 S.K./29/b. mad) Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

……..

Aynı Kanunun 34. maddesine göre; "Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

……..

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununda vekâletsiz iş görme hükümleri düzenlenmiştir.

6098 sayılı TBK madde 526' ya göre; "Vekâleti olmaksızın başkasının hesabına iş gören, o işi sahibinin menfaatine ve varsayılan iradesine uygun olarak görmekle yükümlüdür".

Aynı Kanunun madde 529' a göre; "İş sahibi, işin kendi menfaatine yapılması hâlinde, iş görenin, durumun gereğine göre zorunlu ve yararlı bulunan bütün masrafları faiziyle ödemek ve gördüğü iş dolayısıyla üstlendiği edimleri ifa etmek ve hâkimin takdir edeceği zararı gidermekle yükümlüdür. Bu hüküm, umulan sonuç gerçekleşmemiş olsa bile, işi yaparken gereken özeni göstermiş olan iş gören hakkında da uygulanır.

İş gören, yapmış olduğu giderleri alamadığı takdirde, sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre ayırıp alma hakkına sahiptir".

Yine aynı Kanunun madde 530' a göre; "İş sahibi, kendi menfaatine yapılmamış olsa bile, iş görmeden doğan faydaları edinme hakkına sahiptir; ancak zenginleştiği ölçüde, iş görenin masraflarını ödemek ve giriştiği borçlardan onu kurtarmakla yükümlüdür".

3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Ait Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yoluyla Halli Hakkında Kanunun 1. maddesine göre; "Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyelerle sermayesinin tamamı Devlete veya belediye veya hususi idarelere ait olan daire ve müesseseler arasında çıkan ihtilaflardan adliye mahkemelerinin vazifesi dâhilinde bulunanlar bu kanunda yazılı tahkim usulüne göre halledilirler".

Bu Kanunun 4. maddesine göre; "(Değişik madde: 30.12.1981 - 2570/1 md.)

Katma bütçe ile idare edilen daireler, belediyeler, özel bütçe ile idare olunan veya sermayesinin tamamı Devlet, belediye veya özel idarelere ait olan daire ve müesseselerin veya bu daire ve müesseselerden biriyle ikinci maddede yazılı dairelerden biri arasında çıkan uyuşmazlıklar, bulunduğu yerin ve taşınmaza ilişkin uyuşmazlıklarda, taşınmazın aynına yönelik olanlar hariç olmak üzere o taşınmazın bulunduğu yerin ve taraflar değişik yerlerde bulunuyorlarsa davalı durumunda olan daire veya müessesenin ve davalılar birden çok olduğu takdirde bunlardan birinin bulunduğu yerin yüksek dereceli hukuk mahkemesi başkanı veya hâkimi tarafından hakem sıfatıyla çözümlenir".

Somut uyuşmazlıkta TBK' da düzenlenen vekâletsiz iş görme hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

Vekâletsiz iş görme kavramı öğretide şöyle tanımlanmaktadır. Bir kimsenin hukuken yetkili veya yükümlü olmaksızın bir başkası veya kendi yararına bir başkasının işini görmesinden doğan hukuki ilişkiye, vekâletsiz iş görme denir. Gerçek vekâletsiz iş görme, başkası yararına başkasının işini görmedir. Burada izlenen amaç, başkasının menfaati,dolayısıyla diğerdi bir amaçtır (Fikret Eren - Borçlar Hukuku - Özel Hükümler - Ankara 2019 - Sayfa 911 vd.).

Tüm yukarıda açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın TBK madde 526 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş vekâletsiz iş görme hükümleri doğrultusunda iki idare arasındaki anlaşmazlığın 3533 sayılı Kanun gereğince tahkim yoluyla adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanaatiyle Sayın Çoğunluğun İdari Yargı görevlidir yönündeki kararına katılmıyorum. 25.11.2019

ÜYE

Birol SONER